DOMSTOLENS DOM (ANDEN AFDELING)
AF 9. FEBRUAR 1984 [1]

Acciaierie e Ferriere Busseni SpA mod Kommissionen for De europæiske Fællesskaber

»EKSF — kvotasystem for stålproduktionen — force majeure«

Sag 284/82

Sammendrag

1. Fællesskabsret — almindelige grundsætninger — force majeure — begreb

2. Retspleje — søgsmålsfrister — afvisning — force majeure — begreb — grænser (Statutten for EKSF-Domstolen, artikel 39, stk. 1 og 3)

1. Bortset fra særlige omstændigheder på bestemte områder, hvor det anvendes, tager begrebet force majeure i det væsentlige sigte på udefra kommende begivenheder, som gør det umuligt at foretage den pågældende handling. Selv om der ikke stilles krav om absolut umulighed, kræves det dog, at der foreligger helt usædvanlige vanskeligheder, som den, der skal foretage handlingen, ikke har indflydelse på, og som forekommer uundgåelige, selv om der udvises al den agtpågivenhed, som må forventes.

2. Den midlertidige lukning af en virksomhed, som ikke har til følge, at den kan betragtes som ophørt, eller at direktionen ikke længere har ansvar for den daglige ledelse, kan ikke anses for force majeure, jfr. artikel 39, stk. 3, i statutten for EKSF-Domstolen, som begrunder en tilsidesættelse af den i artiklens stk. 1 fastsatte søgsmålsfrist.

I sag 284/82

ACCIAIERIE E FERRIERE BUSSENI SPA, under konkurs, Nave (Brescia, Italien), repræsenteret af selskabets eneste bestyrelsesmedlem Maurizio Busseni, ved

1 — Processprog: Italiensk.

advokaterne Fabrizio Massoni, Gino Alberto Bergmann og Gerolamo Pellicano, og med valgt adresse i Luxembourg hos advokat André Elvinger, 15, Côte d'Eich,

sagsøger,

mod

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER, ved Sergio Fabro, Kommissionens juridiske tjeneste, som befuldmægtiget, og med valgt adresse i Luxembourg hos Oreste Montalto, Kommissionens juridiske tjeneste, Jean Monnet-bygningen, Kirchberg,

sagsøgt,

angående en påstand om annullation af Kommissionens individuelle beslutning af 13. august 1982 om at pålægge sagsøgeren en bøde,

har

DOMSTOLEN (anden afdeling)

sammensat af afdelingsformanden K. Bahlmann, dommerne P. Pescatore og O. Due,

generaladvokat: G. Reischl
justitssekretær: ekspeditionssekretær H. A. Rühl

afsagt følgende

DOM

Sagsfremstilling

De faktiske omstændigheder og retsforhandlingernes forløb samt parternes påstande, anbringender og argumenter kan sammenfattes således:

I — Faktiske omstændigheder

Stillet over for en åbenbar kriseperiode på stålmarkedet, jfr. EKSF-traktatens

artikel 58, udstedte Kommissionen den generelle beslutning nr. 2794/80 af 31. oktober 1980 (EFT L 291, s. 1), senere ændret ved beslutning nr. 3333/80 (EFT L 349, s. 21) om indførelse af et kvotasystem for stålproduktionen for virksomhederne i jern- og stålindustrien.

Ifølge beslutningens artikler 2-4 fastsætter Kommissionen kvartalsmæssige produktionskvoter for råstål samt for hver af de fire grupper valsede produkter, hvoraf den fjerde omfatter de produkter, som er genstand for den foreliggende sag. Kvoterne fastsættes på basis af den kvartalsmæssige referenceproduktion for hver virksomhed. Med henblik herpå tages der for hver måned i det konkrete kvartal hensyn til den samme måned i tidsrummet fra juli 1977 til juni 1980, i hvilken summen af produktionen af de fire valsede produktgrupper har været størst. De tre således valgte måneder, som ikke nødvendigvis er fortløbende referenceperioder. Referenceproduktionerne for råstål og for hver af de fire valsede produktgrupper er lig med de respektive produktionstal i referenceperioden. I de i den generelle beslutnings artikel 4, stk. 3, 4 og 5, anførte tilfælde kan Kommissionen dog inden for visse rammer forhøje referenceproduktionen og hermed de kvotaer, som tildeles de pågældende virksomheder.

Beslutningens artikel 14 bestemmer yderligere, at såfremt de produktions- og leveringsrestriktioner, der pålægges ved beslutningen og de dertil hørende gennemførelsesforanstaltninger medfører usædvanlige vanskeligheder for en virksomhed, kan denne forelægge Kommissionen sagen ledsaget af behørig dokumentation. Kommissionen gennemgår sagen så hurtigt som muligt i lyset af målene for beslutningen og tilpasser om fornødent bestemmelserne i beslutningen til den foreliggende situation.

Beslutningens artikel 9 bestemmer, at Kommissionen pålægger de virksomheder, som overskrider deres produktionskvota eller den del af kvotaen, som i henhold til artikel 7, stk. 2 og 3, kan leveres inden for det fælles marked, en bøde, der generelt beløber sig til 75 ECU/ton for overskridelser for almindelig stål og til 150 ECU/ton for overskridelser for specialstål.

Ved skrivelser af 19. december 1980 og 6. april 1981 gav Kommissionen Busseni meddelelse om virksomhedens referenceproduktion og produktionskvota, som var fremkommet efter anvendelse af reduktionssatsen, jfr. den generelle beslutnings artikel 5, for første og andet kvartal 1981; tallene blev senere justeret ved skrivelse af 1. februar 1982. Busseni har ikke på noget tidspunkt indbragt denne beslutning vedrørende fastsættelsen af virksomhedens produktionskvota for Domstolen.

Den 24. april og den 18. maj 1981 anmodede Busseni om en tilpasning af kvotaen for første kvartal 1981, men Kommissionen besvarede ikke disse henvendelser.

Ved skrivelser af 24. november 1981 og 4. februar 1982 gjorde Kommissionen Busseni opmærksom på, at virksomheden havde overskredet kvoterne for produktgruppe IV med henholdsvis 4 576 og 3 476 tons, idet den opfordrede virksomheden til at fremsætte sine bemærkninger, jfr. EKSF-traktatens artikel 36. I de af virksomheden fremsatte bemærkninger — dels ved telexmeddelelse af 9. december 1981, dels ved skrivelser af 17. december 1981 og 19. februar 1982 — samt under høringen af virksomhe-

dens repræsentanter den 26. marts 1982, nægtede Busseni ikke, at kvotaen var overskredet, men anfægtede det angivne omfang af overskridelsen. Som en følge af denne brevveksling blev kvotaoverskridelsen for første kvartal 1981 nedsat fra 4 576 tons til 3 398 tons. For at begrunde denne overskridelse påberåbte Busseni sig imidlertid de store finansielle og sociale forpligtelser, som tvang virksomheden til at opretholde en større produktion end den af Kommissionen tildelte. Da Kommissionen fandt, at Busseni's argumenter var utilstrækkelige, pålagde den ved beslutning af 13. august 1982 virksomheden en bøde på 514 875 ECU, svarende til 680 289 981 lire, jfr. den generelle beslutnings artikel 9. Den individuelle beslutning af 13. august 1982 blev tilstillet Busseni ved skrivelse af 17. august 1982, som den 19. august 1982 blev afsendt fra Bruxelles og ifølge adressatens kvittering modtaget i Nave (Italien) den 26. august 1982.

I mellemtiden havde Busseni modtaget støtte fra Cassa Integrazione Guadagni, jfr. italiensk lov nr. 675 af 12. august 1977, ligesom virksomheden havde opnået en frivillig akkord (»concordato stragiudiziale«). Ved kendelse afsagt den 23. april 1982 af Tribunale di Brescia blev virksomheden sat under tilsyn (»amministrazione controllata«) [1].

I henhold til EKSF-traktatens artikel 33 anlagde virksomheden ved stævning afsendt fra Milano den 22. oktober 1982 og registreret på Domstolens justitskontor den 25. oktober 1982 sag med påstand om annullation af Kommissionens individuelle beslutning af 13. august 1982 om at pålægge virksomheden bøde for overskridelse af den nævnte kvota, eller, subsidiært, nedsættelse af bødernes størrelse, og, ligeledes subsidiært, udsættelse af fristen for bødernes betaling.

1 — O.a.: Form for konkursbehandling med adgang til tvangsakkord.

II — Mundtlig forhandling og parternes påstande

På grundlag af den refererende dommers rapport og efter at have hørt generaladvokaten har Domstolen anmodet sagsøgeren og Kommissionen om visse oplysninger, som er blevet tilstillet Domstolen henholdsvis 13. juli 1983 og 11. juli 1983. Oplysningerne gengives nedenfor.

Domstolen har derefter besluttet at indlede den mundtlige forhandling uden yderligere bevisførelse.

Ved kendelse af 22. juni 1983 har Domstolen henvist sagen til anden afdeling.

Sagsøgeren har nedlagt følgende påstande:

»1. Principalt, Kommissionens beslutning af 13. august 1982 annulleres.

2. Subsidiært, de ved beslutningen pålagte bøder nedsættes.

3. Mest subsidiært, fristen for bødernes betaling udsættes«.

Kommissionen har i svarskriftet nedlagt følgende påstande:

»1. Sagen afvises, da sagsøgeren har overtrådt artikel 39 i statutten for EKSF-Domstolen.

2. Subsidiært, såfremt sagen ikke afvises, frifindelse.

3. Under alle omstændigheder tilpligtes sagsøgeren at betale sagens omkostninger«.

Sagsøgeren har i replikken nedlagt påstand om, at sagen admitteres.

III — Parternes anbringender og argumenter

Sagsøgeren har i sit første anbringende anført, at det reelt var umuligt for virksomheden at overholde de af Kommissionen fastsatte kvoter. Virksomheden havde haft usædvanlige vanskeligheder, som burde have tilskyndet Kommissionen til så hurtigt som muligt at gennemgå sagen, jfr. artikel 14 i den generelle beslutning nr. 2794/80. Virksomheden befandt sig nemlig i en yderst alvorlig krisesituation, som i 1977 gav sig udslag i en betydelig gæld på ca. 19 milliarder lire, i en anmodning om betydelig støtte fra Cassa Integrazione Guadagni og i en omlægning af arbejdskraften — hvilket i 1978 førte til, at virksomheden opnåede en frivillig akkord — samt endelig i, at virksomheden ifølge kendelse afsagt af Tribunale di Brescia blev sat under retligt tilsyn. I løbet af denne periode nedsatte Busseni sin stålproduktion fra 121 804 tons i 1976 til 74 446 tons i 1981, en særdeles kraftig nedgang i den producerede stålmængde, som i øvrigt fremgår af det formindskede energiforbrug. Denne produktionsnedgang gjorde det umuligt at overholde de normale frister i forbindelse med driften samt at opfylde forpligtelserne i forbindelse med den frivillige akkord og de sociale udgifter.

I sit andet anbringende har sagsøgeren gjort gældende, at virksomheden ikke gjorde sig skyldig i nogen fejl ved at overskride kvoterne, da den var ude af stand til at overholde dem uden at påføre den økonomiske og finansielle situation uoprettelig skade. Det var således »absolut umuligt at handle anderledes«.

Sagsøgeren har i sit tredje anbringende anført, at betaling af en så betydelig bøde ville have medført virksomhedens konkurs og hindret den i at opnå en ordning med sine kreditorer.

Kommissionen har indledningsvis gjort indsigelse mod, at sagen admitteres. Efter Kommissionens opfattelse har sagsøgeren ikke overholdt søgsmålsfristen på en måned efter datoen for meddelelsen af den anfægtede individuelle beslutning, jfr. artikel 39 i statutten for EKSF-Domstolen, som i den foreliggende sag forlænges med 10 dage i henhold til artikel 81 i Domstolens procesreglement sammenholdt med artikel 1 i bilag II hertil. Skønt stævningen burde være indgivet til justitskontoret inden 6. oktober 1982, indgik den således først til Domstolen den 25. oktober 1982. Kommissionen har bestridt, at sagsøgeren kan påberåbe sig fabrikslukningen i perioden 17. marts - 13. september 1982 under henvisning til, at virksomheden i medfør af den italienske lov nr. 675/77 var undergivet ordningen vedrørende Cassa Integrazione Guadagni, og at lukningen kan betragtes som force majeure, jfr. artikel 39 i statutten for EKSF-Domstolen. Ifølge den italienske lov indebærer denne ordning ikke, at selskabet opløses, eller at personalet afskediges. Tværtimod forbliver virksomhedens struktur uændret, ligesom den fortsat betragtes som en juridisk person, således at den kan gennemføre alle retshandeler, som måtte

være nødvendige, hvilket støttes af erklæringen fra Prefettura di Brescia, hvoraf det fremgår, at virksomhedsledelsen — i den periode hvor virksomheden var under tilsyn af Cassa Integrazione Guadagni — forhandlede med fagforeningerne med henblik på at fatsætte en dato for genoptagelse af driften.

Selv om der måtte gives sagsøgeren medhold i denne opfattelse, er sagen ikke desto mindre for sent anlagt, idet stævningen, hvis det antages, at fristen begyndte at løbe den 13. september 1982, da virksomheden genoptog driften, skulle være indgivet senest den 23. oktober 1982 og ikke den 25. oktober 1982, således som det var tilfældet.

For så vidt angår realiteten, har Kommissionen begrænset sig til at anføre, at det forhold, at der ifølge sagsøgeren forelå usædvanlige vanskeligheder for virksomheden, ikke kan fritage den for ansvaret for at have overskredet produktionskvoterne. Hvis Kommissionen havde bemyndiget Busseni til at overskride kvoterne som følge af længere tids vanskeligheder, havde den været forpligtet til at forholde sig på samme måde over for en lang række andre virksomheder, hvorved hele produktionskvotasystemet ville blive ineffektivt. Påstanden om, at der består usædvanlige vanskeligheder, bør være særlig velbegrundet, når den gøres gældende i en usædvanlig periode.

Kommissionen har videre anført, at enhver virksomhed er forpligtet til at respektere kvotasystemet, så længe Kommissionen ikke finder det nødvendigt at anvende undtagelsesbestemmelserne i den generelle beslutnings artikel 14. I modsat fald ville systemet ikke fungere effektivt, men derimod blive tilsidesat af virksomhederne.

For så vidt angår betaling af de pålagte bøder, har Kommissionen anført, at dens tjenestegrene er beføjede til at indrømme de virksomheder, som er i økonomiske vanskeligheder, lange betalingsfrister. Kommissionen har herefter konkluderet, at Domstolen under ingen omstændigheder bør give sagsøgeren medhold.

Heroverfor har *sagsøgeren* i replikken anført, at Kommissionens indsigelse mod, at sagen antages til realitetsbehandling, er ubegrundet. Busseni havde nemlig, som følge af en meget alvorlig krise for virksomheden, indstillet hele driften i perioden 17. marts - 13. september 1982, således at betingelserne for, at der foreligger omstændigheder, som ikke kunne forudses, eller force majeure, jfr. artikel 39 i statutten for EKSF-Domstolen, var opfyldt, og at der følgelig forelå en situation, som kunne berettige en overskridelse af de fastsatte frister. For at opfylde disse betingelser kræves det ifølge artiklen hverken, at selskabet opløses, eller at personalet afskediges. I den foreliggende sag medførte virksomhedslukningen, at seks måneders post hobede sig op, hvorved virksomhedens ledelse aller tidligst 18 dage efter, at driften var genoptaget, var i stand til at gøre sig bekendt med meddelelsen af Kommissionens beslutning.

Selv om det antages, at der udelukkende skal tages hensyn til tidspunktet for genoptagelsen af driften, er sagen ifølge sagsøgeren rettidigt anlagt, da søgsmålsfristen på en måned, jfr. artikel 80 i Domstolens procesreglement, begyndte at løbe den 14. september 1982 og ville være udløbet den 24. oktober 1982, når

der tages hensyn til forlængelsen på 10 dage i henhold til artikel 1 i bilag II til procesreglementet. Da den 24. oktober var en søndag, udløb fristen i virkeligheden først den 25. oktober 1982, da stævningen blev registreret på Domstolens justitskontor. Altså kan sagen fuldt ud admitteres, for så vidt angår de fastsatte frister.

Med hensyn til realiteten har sagsøgeren gentaget den opfattelse, at de usædvanlige vanskeligheder — herunder virksomhedens insolvens — som den stod overfor, kunne begrunde, at Kommissionen bragte den generelle beslutnings artikel 14 i anvendelse. Da sagen blev behørigt forelagt Kommissionen, som ikke fandt det fornødent at foretage nogen tilpasning i henhold til artikel 14, er den anfægtede beslutning ifølge sagsøgeren behæftet med endnu en mangel.

Sagsøgeren har yderligere gjort gældende, at bøden samt den anfægtede beslutning — ligeledes i medfør af den generelle beslutnings artikel 4, stk. 5 — bør annulleres, da Kommissionen ifølge sagsøgeren på grundlag af virksomhedens økonomiske situation burde have forhøjet referenceproduktionen, således at den svarede til produktionen i det tilsvarende kvartal af 1974. I dette år androg produktionen, som danner grundlag for beregningen af EKSF-afgifterne, ca. 180 000 tons, mens gennemsnittet for de tre referenceår lå under 120 000 tons. Det fremgår heraf, at produktionen faldt med 60 000 tons i forhold til 1974. Følgelig udlignes Busseni's overskridelse på 6 800 tons rigeligt af denne forskel i referenceproduktionen.

Kommissionen har i duplikken gjort gældende, at de faktiske omstændigheder som anført af sagsøgeren, nemlig fabrikslukningen, ikke kan anses for en omstændighed, som ikke kunne forudses, eller force majeure, begreber som ifølge Domstolens praksis defineres som ydre begivenheder, som den forpligtede ikke har indflydelse på, og som derfor er uforudseelige, for så vidt angår både deres indtræden og deres følger. Denne definition, der omfatter en naturkatastrofe eller en strejke, kan nemlig ikke finde anvendelse i den foreliggende sag, dels fordi begivenheden ikke blot var forudseelig, men fremkaldt af den pågældende, dels fordi det er klart, at ledelsen i det mindste var forpligtet til at sikre den daglige administration, da virksomheden var nødsaget til fuldt ud at opfylde sine sociale forpligtelser. Kommissionen har anført, at ledelsen gjorde sig skyldig i en grov forsømmelse ved end ikke at ulejlige sig med at åbne posten.

Endelig har Kommissionen gentaget sit standpunkt, hvorefter virksomheden ved at blive sat under tilsyn af Cassa Integrazione Guadagni mister sin retsevne, hvilket umiddelbart fremgår af en gennemgang af de for ordningen gældende regler, som blev indført ved dekret nr. 788 af 9. november 1945 udstedt af kongens stedfortræder, og som efter forskellige ændringer blev stadfæstet ved lov nr. 675 af 12. august 1977, som sagsøgeren har påberåbt sig.

Med hensyn til realiteten har Kommissionen henvist til de i svarskriftet anførte betragtninger.

IV — Svar på de af Domstolen stillede spørgsmål

Domstolen anmodede sagsøgeren om at fremlægge de dokumenter, som er relevante for fabrikslukningen, samt bestemmelserne vedrørende frivillig akkord samt retligt tilsyn, som nævnes i stævningen, samt de afgørelser, som Tribunale måtte have truffet vedrørende ledelsen af virksomheden, efter at denne var sat under retligt tilsyn. Sagsøgeren forelagde Domstolen sin begæring af 17. april 1982, som virksomheden i medfør af artikel 187 i kongelig anordning nr. 267 af 16. marts 1942 havde indgivet til Tribunale civile e penale di Brescia, afdelingen for konkurs.

Domstolen opfordrede ligeledes Kommissionen til at gøre rede for størrelsen af den fatsatte bøde. Kommissionen svarede, at den i den foreliggende sag havde anvendt artikel 9 i beslutning nr. 2794/80/EKSF, hvorefter bøden i tilfælde af overskridelse af den tildelte kvota andrager 75 ECU/ton. Kommissionen tilføjede imidlertid, at den i virkeligheden burde have anvendt artikel 9, stk. 2, da det ikke var første gang, der forelå en overskridelse (overskridelsen fandt sted i to kvartaler, nemlig første og andet kvartal 1981), således at bøden ifølge Kommissionens normale udøvelse af det frie skøn burde have været forhøjet med 10 %, for så vidt angår overskridelsen for andet kvartal, da der er tale om en underskudsgivende virksomhed.

V — Mundtlig forhandling

I retsmødet den 22. september 1983 har Kommissionen for De europæiske Fællesskaber, ved S. Fabro som befuldmægtiget, afgivet mundtlige indlæg.

Generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse i retsmødet den 17. november 1983.

Præmisser

1 Ved stævning, indgivet til Domstolens justitskontor den 25. oktober 1982, har Acciaierie e Ferriere Busseni SpA (herefter benævnt Busseni), Nave (Italien), i medfør af EKSF-traktatens artikel 36, stk. 2, anlagt sag med påstand *dels* om annullation af Kommissionens beslutning C(82)1191/3 af 13. august 1982, hvorefter virksomheden var blevet pålagt en bøde på 514 875 ECU, svarende til 680 289 981 lire, i henhold til EKSF-traktatens artikel 58, stk. 4, og artikel 9 i Kommissionens generelle beslutning nr. 2794/80/EKSF af 31. oktober 1980 om indførelse af et kvotasystem for stålproduktionen for virksomhederne i jern- og stålindustrien (EFT L 291, s. 1), *dels* subsidiært, om nedsættelse af den pålagte bøde og forlængelse af betalingsfristen.

2 Den anfægtede beslutning var begrundet med, at Busseni for første og andet kvartal 1981 havde overskredet de produktionskvoter, som virksomheden

havde fået tildelt i henhold til det kvotasystem for stålproduktionen, som var indført ved beslutning nr. 2794/80, med henholdsvis 3 398 og 3 467 tons. Kommissionen pålagde Busseni at betale bøden inden to måneder efter meddelelsen af beslutningen.

3 Beslutningen blev fremsendt til Busseni ved skrivelse af 17. august 1982, som den 26. august 1982 blev modtaget på virksomhedens hjemsted i Nave.

Formaliteten

4 Kommissionen har rejst indsigelse mod, at sagen antages til realitetsbehandling. Til støtte herfor har den gjort gældende, at Busseni ikke har overholdt fristen på en måned fra meddelelsen af den anfægtede beslutning, jfr. artikel 39 i statutten for EKSF-Domstolen, heller ikke når fristen som i den foreliggende sag forlænges med 10 dage, jfr. artikel 81 i Domstolens procesreglement og artikel 1 i bilag II hertil. Stævningen, som skulle have været indgivet den 6. oktober 1982, indgik først til Domstolen den 25. oktober 1982.

5 Busseni har heroverfor anført, at sagen, for så vidt angår fristen, fuldt ud kan admitteres. Virksomheden var nemlig ude af stand til at anlægge sagen inden for den fastsatte frist, *da* den modtog støtte fra Cassa Integrazione Guadagni, *da* den ifølge kendelse af 23. april 1982 afsagt af Tribunale di Brescia var sat under retligt tilsyn for en periode af to år, idet der var udpeget en »Commissario Giudiziale«, og *da* hele virksomheden var lukket fra den 17. marts til den 13. september 1982. Under disse omstændigheder var virksomhedens ledelse som følge af, at posten havde hobet sig op i seks måneder, forhindret i at få kendskab til meddelelsen af den anfægtede beslutning, før et nærmere bestemt tidspunkt, som ifølge Busseni må fastlægges til mindst 18 dage efter, at virksomheden den 13. september 1982 havde genoptaget driften.

6 Ifølge sagsøgeren må fabrikslukningen, som var udtryk for en meget alvorlig krise, betragtes som en omstændighed, som ikke kunne forudses, eller force majeure, som ifølge artikel 39, stk. 3, i statutten for EKSF-Domstolen afbryder fristerne.

7 Subsidiært har Busseni anført, at selv hvis det antages, at kun datoen for genoptagelsen af driften kan tages i betragtning, bør sagen anses for at være rettidigt anlagt, da søgsmålsfristen på en måned, jfr. artikel 80 i Domstolens procesreglement, begyndte at løbe den 14. september 1982 og således udløb den 24. oktober 1982, når forlængelsen på 10 dage i medfør af artikel 1 i bilag II til procesreglementet tages i betragtning. Da den 24. oktober 1982 var en søndag, udløb fristen rent faktisk den 25. oktober 1982, dvs. den dag, hvor stævningen blev registreret på justitskontoret.

8 Hertil skal det bemærkes, at søgsmålsfristen er bindende, og at den kun kan forlænges under hensyntagen til afstandene, jfr. artikel 39, stk. 2, i statutten for EKSF-Domstolen. Det fremgår imidlertid af artiklens stk. 3, at overskridelse af fristerne ikke bevirker noget retstab, når den pågældende part godtgør, at der foreligger omstændigheder, som ikke kunne forudses, eller force majeure.

9 I den foreliggende sag var søgsmålsfristen i henhold til EKSF-traktatens artikel 33 på en måned, som for italienske sagsøgere forlænges med 10 dage af hensyn til afstanden, jfr. procesreglementets bilag II. Da den anfægtede beslutning blev meddelt sagsøgeren den 26. august 1982, og da de frister, der er fastsat for indgivelse af klager over en institutions retsakter, ifølge procesreglementets artikel 81 begynder at løbe dagen efter den dag, hvor den pågældende har fået meddelelse om retsakten, udløb søgsmålsfristen den 6. oktober 1982, hvorfor stævningen, som blev registreret på Domstolen den 25. oktober 1982, var indgivet for sent.

10 Det afgørende for, om sagen kan admitteres, er således udelukkende, om betingelserne for, at der foreligger force majeure, som omhandlet i artikel 39, stk. 3, i statutten for EKSF-Domstolen, er opfyldt.

11 Det fremgår af Domstolens faste praksis, at begrebet force majeure, bortset fra særlige omstændigheder på bestemte områder, hvor det anvendes, i det væsentlige tager sigte på udefra kommende begivenheder, som gør det umuligt at foretage den pågældende handling. Selv om der ikke stilles krav om absolut umulighed, kræves det dog, at der foreligger helt usædvanlige vanskeligheder, som den, der skal foretage handlingen, ikke har indflydelse på, og som forekommer uundgåelige, selv om der udvises al den agtpågivenhed, som må forventes.

12 Det bemærkes, at det fremgår af sagen, at lukningen af virksomheden ikke havde til følge, at den kunne betragtes som ophørt, eller at direktionen ikke længere havde noget ansvar for den daglige ledelse. Den omstændighed, *at* virksomheden modtog støtte fra Cassa Integrazione Guadagni, *at* den ved kendelse af 23. april 1982 afsagt af Tribunale di Brescia var sat under retligt tilsyn for en periode af to år, *at* der var udpeget en »Commissario Giudiziale«, og *at* virksomheden foretog dispositioner med henblik på at genoptage produktionen, viser tilstrækkelig klart, at der foregik en betydelig aktivitet for at sikre virksomhedens overlevelse og fortsættelse.

13 Det skal derfor fastslås, at der i den foreliggende sag hverken foreligger helt usædvanlige eller uundgåelige vanskeligheder, og heller ikke udefra kommende begivenheder, som virksomhedens direktion ikke havde indflydelse på, og som kunne have begrundet, at posten vedrørende virksomhedens drift ikke blev åbnet.

14 Følgelig skyldes den for sene indgivelse af stævningen ikke force majeure, og sagen må derfor afvises.

Sagens omkostninger

15 I henhold til procesreglementets artikel 69, stk. 2, dømmes den tabende part til at afholde sagens omkostninger. Sagsøgeren har tabt sagen og bør derfor tilpligtes at betale sagens omkostninger.

På grundlag af disse præmisser

udtaler og bestemmer

DOMSTOLEN (anden afdeling)

1. **Sagen afvises.**

2. Sagsøgeren betaler sagens omkostninger.

Bahlmann Pescatore Due

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 9. februar 1984.

For justitssekretæren

J. A. Pompe

Assisterende justitssekretær

K. Bahlmann

Formand for anden afdeling

FORSLAG TIL AFGØRELSE FRA GENERALADVOKAT G. REISCHL FREMSAT DEN 17. NOVEMBER 1983 [1]

Høje Domstol.

Genstanden for den sag, som jeg her skal tage stilling til, er en bøde, som i medfør af artikel 9 i beslutning nr. 2794/80 er pålagt sagsøgeren, fordi denne overskred de for første og andet kvartal 1981 tildelte produktionskvoter.

Sagsøgeren modtog for første halvår 1981 to meddelelser om fastsættelse af virksomhedens produktionskvoter for gruppe IV, nemlig meddelelse af 19. december 1980, hvorefter produktionskvoten for første kvartal 1981 blev fastsat til 12 279 tons, samt meddelelse af 6. april 1981 vedrørende produktionskvoten for andet kvartal 1981. Senere anerkendte Kommissionen i skrivelse af 24. november 1981, at kvoten for første kvartal 1981 havde omfattet yderligere 358 tons, fordi sagsøgerens produktion i fjerde kvartal 1980 kun havde andraget 16 689 tons, mens kvoten var på i alt 17 047 tons. Ved skrivelse af 1. februar 1982 blev kvoten for første kvartal 1981 åbenbart yderligere forhøjet med 1 178 tons.

Rent faktisk producerede sagsøgeren imidlertid mere end tilladt ifølge kvoterne. I skrivelse af 24. april 1981 henviste sagsøgeren for første gang til, at en sådan overskridelse var nødvendig. På grund af store gældsposter opnåede sagsøgeren i januar 1978 en frivillig akkord, hvorefter der inden udgangen af 1981 skulle betales endnu et restbeløb til forskellige banker. Da virksomhedens økonomiske situation yderligere forværredes, var det ikke muligt at overholde produktionskvoterne, uden at den daglige drift og muligheden for at betale restbeløbet ifølge akkorden blev bragt i fare. Desuden erklærede sagsøgeren i skrivelse af 18. maj 1981, at betydelige gældsposter havde tvunget virksomheden til i 1977 at begrænse produktionen og

1 — Oversat fra tysk.